

עמ"ת 15755/07/16 - מדינת ישראל נגד שמעון אלמקיס

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עמ"ת 15755-07-16 מדינת ישראל נ' אלמקיס(עציר)

בפני	כבוד השופט אלון אינפלד
העוררת	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד מסעד מסעד, פמ"ד
נגד	
המשיב	שמעון אלמקיס (עציר) ע"י ב"כ עו"ד רובי גלבוט

החלטה

האישום וההליכים

1. לפני ערר המדינה על החלטת בית משפט השלום באשקלון (כב' השופט א. דהאן) מיום 8.7.16, בה דחה את בקשת המדינה למעצר עד תום ההליכים והורה על שחרורו של המשיב בתנאי "מעצר אדם".
2. נגד המשיב הוגש כתב אישום המייחס לו עבירות איומים, פציעה וגרימת חבלה חמורה למתלון (למען הבהירות, להלן "יקרא הנפגע" "המתלון", שכן זוהי השגרה הלשונית בהחלטות מעצר. אך יובהר כי דבריו של "המתלון" אודות המשיב מעורפלים, הוא לא הגיש תלונה במובן הרגיל של המילה, והוא עצמו חשוד כעת בעבירה חמורה לאין ערוך).
3. על פי כתב האישום, שהו המשיב והמתלון בקיוסק, אליו הגיעו בנפרד. המתלון פנה למשיב ואמר "בוקר טוב", והמשיב הגיב בקללות ואיום שלא יתקרב אליו, ישב במקומו שאם לא כן "יפוצץ אותו". המתלון השיב בזלזול ואף הזמין "יא מניאק בוא תיגע בי". המשיב נענה להזמנה בסטירות ואגרופים לפניו. לאחר דין ודברים, הסיר המשיב את חגורתו, ליפפה סביב אגרופו והכה במתלון פעם אחר פעם, כך שהאבזם פגע בראשו ובגופו של המתלון. המתלון נפל ארצה, והנאשם בעט בפניו ועזב את המקום. המתלון עזב את המקום כאשר הוא פצוע, הגיע למרפאה ולא טופל, אך בהמשך אותו יום נבדק בבית חולים ונמצא כי פצעיו מגוונים. בין השאר נמצאו שפשופים בצלעות מצד שמאל ובגב, וכן חתך עמוק עד העצם עם שבר מרוסק בראשו, אשר הביא לשני ימי אשפוז.
4. מן הראוי להקדים ולציין כבר בשלב זה, כי אין מחלוקת שהמתלון עצמו נעצר, ועודנו עצור, בחשד לרצח. על פי החשד הנחקר בימים אלה, בהמשכו של אותו בוקר, בתגובה על תקיפת המשיב, רצח המתלון את אחיינו של המשיב. עוד יש לציין כבר עתה, כי מכל העדויות בתיק עולה שהמתלון סכיזופרן, אשר היה מאושפז במשך כשבועיים, ושחרר ימים ספורים לפני האירועים. עוד עולה מכל העדויות, כי המתלון מתנהג

באופן אנטי חברתי באופן תדיר, וכי משפחתו החשיבה אותו למסוכן, הביאה לאשפוזו לאחרונה ואף התנגדה לשחרורו. נמסר (בין השאר על ידי אחי המתלונן), כי זה נהג לצרוך סמים ואלכוהול ולבקש כסף מהבריות.

5. בד בבד עם הגשת כתב האישום ביקשה המדינה את מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים. בבקשתה, הצביעה המדינה על מסוכנותו של המשיב, כעולה מהאירוע נשוא כתב האישום ומעברו הפלילי. עבר הכולל בין השאר עבירות סמים, אלימות, סחיטה באיומים ואף עבירת סיוע לרצח, בגינה הוטל עליו עונש מאסר בן 10 שנים. כן ציינה המדינה, בבקשתה בכתב ובעל פה, כי המשיב שוחרר ממאסרו לפני זמן קצר, ועדיין תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה בן 18 חודש. לעניין נסיבות המקרה, טענה המדינה כי אפילו אם היו "חילופי דברים" בין המתלונן לבין המשיב, הרי שתגובת המשיב מלמדת על מסוכנותו. מכל מקום, לשיטת המדינה, בעת הערכת הסיכון הנשקף מהמשיב, אין רלוונטיות למעשה הרצח, אשר בוצע לאחר מכן.

6. הסנגור לא חלק על קיומן של ראיות לכאורה. עם זאת, ציין הסנגור כי טרם קיבל את חומר החקירה לעניין "הזירה השנייה" היינו מעשה הרצח שהמדינה מייחסת למתלונן. לשיטתו ייתכן בהחלט שיש בחומר הזה כדי לסייע להגנת המשיב. מכל מקום, לשיטתו, ניתן ללמוד מנסיבות העניין כי מסוכנותו של המשיב אינה רבה כטענת המדינה. הסנגור הפנה לאינדיקציות בחומר הראיות המלמדות על קנטור מתמשך של המתלונן כלפי המשיב, וכי המתלונן ידוע כ"איש דוקר ומסתובב עם סכינים ופסיכופט", והראייה היא שביצע רצח לאחר מכן. לטענת הסנגור, התנהלות המשיב כוונה על מנת לקדם פני הסכנה שנשקפה לו, והוא הסיר את חגורתו רק על מנת לתפוס ולקשור את המתלונן. הסנגור הצביע על כך שהמשיב שמשוחרר מבית האסורים כבר 9 חודשים, ולא עשה דבר, עד אשר הגיע לסיטואציה אשר נכפתה עליו.

7. במהלך הדיון, הציגה המדינה לבית המשפט חלק מחומר הראיות בתיק הרצח, אשר עדיין מצוי בחקירה וטרם הועבר להגנה. זאת, במעמד צד אחד על פי הסכמת הסנגור.

8. בית משפט השלום קבע כי אכן ישנן ראיות לכאורה, וכי קיים סיכוי סביר להרשיע את המשיב בעבירה המיוחסת לו. זאת, על יסוד עדויותיהם של אלה שנכחו בבית הקפה בעת העימות: ג'ואל, בעל המקום, שהוא גם אחי המתלונן; הנער אליהו בנו של ג'ואל; וכן אדם נוסף ששהה במקום, בשם יעקב. בית המשפט עמד על עדותו של ג'ואל לפיה המתלונן הגיע למקום וביקש כסף מיעקב, שהוא נכה, וכבר נתן לו כסף באותו חודש. אז, פנה המתלונן למשיב, אשר אמר למתלונן לא להתקרב אליו, וכי אם יבוא יקבל מכות. לאחר דברים אלה התפתחה מריבה, הכוללת קללות ואיומים. בית המשפט אף עמד על כך שיש גרסאות לפיהן המתלונן הכה את המשיב, אולם, לפי כל הגרסאות "לא הייתה זו התכחשות שוות כוחות". שכן, המשיב חזק וגדול במידה משמעותית מהמתלונן. עוד ציין בית המשפט, כי על פי העדויות הכה המשיב את המתלונן כאשר חגורתו כרוכה על ידו כאגרופן, ויש ראיות לכאורה לכך כי מכות אלה הן שהביאו לשבר בגולגולת.

9. בית המשפט מבהיר כי אין בהתנהגותו של המשיב במקרה זה משום "הגנה עצמית במובן החוקי של המילה". עם זאת, מציין בית המשפט שלוש נקודות המאזנות את הראיות ואשר צריכות להילקח בחשבון בעת שקילת חלופה. האחת, שהמשיב לא חפץ באלימות ולמעשה ניסה בשלב הראשון להתרחק מהמתלונן. השנייה, אישיותו המיוחדת של המתלונן, וטיבה המאיים והמטריד של התנהגותו. השלישית, העובדה שטרם נחשפו מלוא הראיות בתיק, נוכח צרכי החקירה של תיק הרצח.

10. לעניין העילה, בית משפט השלום לקח בחשבון את עבור הפלילי ה"רצוף, מכביד, קרוב ורלוונטי" במרכזו הרשעה משנת 2007 בעבירת סיוע לרצח, במסגרתה הוטל על המשיב עונש מאסר בן 10 שנים, ממנו

השתחרר אך 9 חודשים לפני מעצרו הנוכחי. כן לקח בית המשפט בחשבון כי במקרה זה, לכאורה, היכה המשיב מכות נמרצות אשר כפי הנראה גרמו לנזק חמור. מאידך גיסא, לקח בית משפט השלום בחשבון כי מדובר במעשים שנעשו על רקע מאוד מסוים, שלא מסתבר כי יחזרו על עצמם. כן לקח בית המשפט בחשבון כי המתלון חולה נפש, העצור בחשד לרצח, ואין זה סביר כי יחזור לעירו בזמן הקרוב. מכאן, שאין סכנה ישירה למתלון בשהיית המשיב בעירו. עוד ציין בית המשפט כי יש לקחת בחשבון כי "המאשימה בחרה כאמור להימנע מלחשוף חומר ראיות אשר יתכן שהוא משמעותי להגנת הנאשם בעניין עוצמת התקיפה והפציעה". לעניין החלופה, מצא בית המשפט כי המפקחים המוצעים יוכלו לצמצם את המסוכנות, ומכאן ההוראה בדבר חלופת המעצר.

הערר והתשובה

11. **ערר המדינה** מכון נגד מסקנותיו של בית משפט השלום לפיהן המשיב חפץ להימנע מאלימות. המדינה מצביעה על ראיות המלמדות אחרת, במרכזן עדותו של העד יעקב. המדינה טענה גם כי האלימות בה נקט המשיב הייתה חמורה וקשה, ומכאן שהיא מלמדת על אכזריות וממילא מסוכנת. המדינה טוענת גם כי שגה בית המשפט אשר סבר כי האלימות נבעה מסיטואציה חריגה, שכן לא היה דבר חריג בהתנהגות המתלון בטרם החל המשיב לריב עמו. בהקשר זה הצביעה המדינה על עברו הפלילי של המשיב, המלמד כי המשיב מסוגל לנקוט באלימות בסיטואציות מגוונות, לרבות אלימות חמורה ומתוכננת, נוכח חלקו ברצח אשר לו סייע. נטען עוד כי ענישה שננקטה בעבר ואף המאסר על תנאי לא הרתיעו את המשיב. עוד הזכירה המדינה את ההלכה, לפיה שתיקה בחקירה מחזקת לא רק את הראיות, אלא גם את הערכת המסוכנות.
12. המדינה טענה כי לא נכון היה לקחת בחשבון את העובדה שחלק מחומר החקירה טרם הועבר להגנה, שכן הוא אינו נוגע ישירות לעניין דן, וכי הוצג חלק מהחומר לבית משפט השלום במעמד צד אחד. לשיטת המדינה, אין בחומר הראיות שנאסף בתיק הרצח כדי לשלול אחריותו של המשיב לפציעה של המתלון. זאת, כעולה מעדויות לפיהן המתלון נראה במרפאה עם הפצע, לאחר שנפגע, בטרם הרצח. בהקשר זה, העריכה המדינה, בזהירות המתבקשת, כי חקירת הרצח תסתיים בעוד כשבועיים (מיום הדיון).
13. המדינה גם קבלה על תנאי השחרור, אשר הם לדעתה מופלגים לקולה, בשים לב לעוצמת האלימות. המדינה סבורה כי בתיק זה נכון היה להורות על מעצר ממש, ובוודאי שלא נכון היה להורות על שחרור לחלופה מבלי שיתקבל תסקיר.
14. **הסנגור חלק** על עמדת המדינה, לפיה יש להסתמך על גרסתו של העד יעקב. לשיטתו, יש ליתן משקל רב יותר לתיאור האירועים מפי אחי המתלון ואחיינו. דווקא קרובי המתלון מסרו גרסה שאינה כוללת תיאור של אלימות קשה של המשיב, כגון הפלת המשיב ובעיטות בו.
15. הסנגור השיב לעניין העילה, כי אין זה נכון שהמשיב שתק בחקירה, אלא מסר גרסה ושתק רק מחקירתו השנייה. זאת, לאחר שכעס על היחידה החוקרת. הסנגור ציטט דווקא את דברי טוען המעצרים בעת הארכת המעצר, אשר תיאר את הקנטור המתמשך והחריג של המתלון כגורם ישיר לאלימות של המשיב. דבר, העולה גם מעדות אחי המתלון והאחיין.
16. הסנגור הצביע עוד על האינדיקציות המלמדות כי המתלון היה למעשה בבחינת "פצצה מתקתקת", אשר סיכן את סביבתו, וכן על האינדיקציות לפיהן גם הריב של המשיב עם המתלון הוא למעשה אירוע בן שני

שלבים. זאת, כאשר החלק הראשון היה עימות מילולי בלבד, ודווקא חזרת המתלון למקום, תוך הבעת האיומים, היא אשר הביאה לאלימות של המשיב.

17. לעניין חומר החקירה, הסנגור סבור כי פציעת המתלון חריפה, ואין זה סביר כי הצליח לבצע את מעשה הרצח במצב רפואי שכזה. מכאן סברת הסנגור כי המתלון נפצע את פציעתו הקשה בשלב אחר, אולי תוך כדי מעשה הרצח.

18. הסנגור סבור עוד, כי מדובר אכן באלימות בנסיבות חריגות, של קנטור מתמשך, ואלמלא העבר הפלילי כלל לא היה המשיב נעצר. עוד טוען הסנגור כי הראיות מלמדות שהגעת המתלון למרפאה הייתה לאחר הרצח, ומכאן שאין הראיות אודות הפציעה שם מלמדות על דבר.

דין

19. לאחר עיון בחומר החקירה בתיק, אני נאלץ לחלוק על מסקנתו של בית משפט השלום הנכבד.

20. ראשית, יש לציין כי על פני הראיות נראה שאין ממש בטענת הסנגור לפיה ייתכן שהמתלון נפגע בפגיעת הראש הרצינית תוך כדי המאבק של ביצוע הרצח, שכן הגיע למרפאה, שם נראה הפצע, לאחר הרצח. נהפוך הוא, שילוב דו"ח נטילת מצלמת האבטחה עם דו"ח הצפייה במצלמת האבטחה, מלמד כי המתלון הגיע למרפאה (שם נראה עם הפצע בראשו אך לא טופל כיון שעזב), בשעה 08:15. משמע, היה זה מיד לאחר האלימות לכאורה של המשיב, ולפני הרצח, עליו דווח בשעה 08:40. אין אינדיקציה בחומר שהוגש לבית המשפט מתיק הרצח כי חלף זמן כה רב בין הרצח לבין הדיווח עליו למשטרה.

21. צודק התובע, כי בית משפט השלום בחר בנרטיב אודות המריבה אשר באה מפי אחי המתלון. לכאורה, במישור המהימנות, יש ערך מיוחד בכך שמדובר באחי הנפגע, המעיד באופן פחות מחמיר כלפי הפוגע מאשר עד אחר. אולם, איני סבור שכך יש לראות את הדברים. שכן, יש לזכור שבעדותו הראשונה של האח ג'ואל, הוא מסר גרסה לפיה לא ראה כלל את האלימות. גרסה, המכוונת בעליל להגן על המשיב. רק לאחר בקשת המשיב ממנו לספר את אשר ראה, סיפר גרסה המפלילה המשיב (כעולה מהודעתו ומזכר החוקר). משמע, ג'ואל לכאורה נוקט בעמדה המגוננת על המשיב, ואפשר שהוא ממשיך לעשות כן גם בגרסה השנייה. זאת, בניגוד לעד יעקב, אשר לפי גרסת ג'ואל, הוטרד לא פעם על ידי המתלון דווקא. יעקב מתאר פגיעה חמורה יותר על ידי המשיב, ועל פי גרסתו נוסח כתב האישום. נכון, שעדותו של הנער אליהו גם כן ממעטת מן האלימות יחסית ליעקב. אולם, גם בתיאור שלו, מדובר באלימות משמעותית, אשר המשיב פתח בה, ואשר המשיב המשיך בה גם בשלב בו המתלון התרחק, וקילל מרחוק. כן יש לזכור שלא כל עד רואה כל דבר. לדברי אליהו, בשלב בו המתלון החל להתרחק החל המשיב לפגוע בו בעזרת החגורה שנכרכה כאגרופן. מכל מקום, כפי שצינו כל העדים, נוכח הבדלי הכוחות בין הניצים, המתלון לא סיכן את המשיב. למעשה, המשיב יכול היה לכאורה פשוט להסתלק, אך הוא בחר תחת זאת, לנקוט באלימות חמורה, כלפי המתלון המעצבן.

22. אני חולק על המשקל שניתן לשלשת השיקולים הנגדיים ששקל בית משפט השלום לעניין הראיות. ראשית, אף אם נכון שהמשיב בשלב הראשון ביקש מהמתלון להתרחק ממנו, ולא יזם האלימות מיד, עדיין מסוכנותו רבה. שכן, הן לפי העד אליהו והן לפי העד יעקב יש שלבים ברורים בהם המשיב נקט באלימות חמורה יזומה, נוכח התגרות מילולית וללא סכנה מוחשית. אפילו לפי הגרסה של ג'ואל (גרסתו השנייה), המשיב פתח באלימות על ידי סטירה בפני המתלון. אם כי ג'ואל מתאר גם תגובה אלימה של המתלון לסטירה.

23. אכן, המשיב לא תכנן להיכנס לאירוע אלים מראש. אך בהחלט הגיב באלימות יתרה להתגרות מילולית. כאשר האלימות לא השתיקה את המתגרה, נקט לכאורה המשיב באלימות קשה עוד יותר. אף אם לוקחים בחשבון את העובדה כי המתלונן מטרידן סדרתי, ואולי אלים לפעמים, הרי כאן המשיב התחיל באלימות כלפיו, וכך לימד על מסוכנותו שלו. אין ממש בטענת המשיב כי מדובר בהגנה עצמית. זאת, לא רק במישור ה"חוקי" כלשונו של בית משפט השלום, אלא גם במישור הערכי, ובמיוחד לעניין הערכת הסיכון כי יגיב באלימות דיס - פרופורציונלית להתגרות אחרת בעתיד.

24. משמע, גם המשקל המצטבר של השיקול הראשון והשני נמוך למדי, בשים לב לעוצמת האלימות. ייתכן של היה מדובר במי שהוא תמיד שומר חוק, וזו לו ההסתבכות הראשונה, ניתן היה להעריך כי מדובר באירוע חריג, שסביר שלא יחזור על עצמו. אולם, כאשר מדובר בעברין מועד כמו המשיב, אשר השתחרר השתא מבית האסורים, מסתבר יותר להעריך כי האלימות קשורה לדפוס התנהגותו הקבועה, ולא לנסיבות החריגות.

25. החלטת המדינה שלא לחשוף את חומר הראיות מתוך תיק הרצח, מתחייבת בנסיבות העניין. אין מדובר במחדל, אלא בהחלטה נכונה לעת הזו. מהחומר שהוצג לא נראה שיש מידע חיוני היכול לסייע למשיב. כמובן, שברגע שניתן יהיה לחשוף את החומר, יעין בו הסנגור, ואם ימצא כי יש ראיה המסייעת לו, יוכל להעמיד שוב את שאלת הראיות למבחן, במסגרת בקשה לעיון חוזר. אולם, לעת הזו, נוכח עדויות הראייה, אשר סותרות כולן את גרסתו של המשיב, אין למצוא חולשה בקביעה בראיות לכאורה.

26. כאמור, המשיב מכחיש בהודעתו הראשונה כי השתמש בחגורה כבאגרופן, אך כל העדויות עומדות כנגד גרסה זו. בחקירתו הבאה שותק המשיב, וצודקת המדינה כי בכך מחזק הוא את הערכת המסוכנות, מלבד החיזוק לראיות התביעה.

27. אכן, האירוע של העימות עם המתלונן הוא אירוע חריג, במידת מה, בשל אופיו החריג של המתלונן. אולם, התנהגותו של המשיב הייתה אלימה, ונראית על פניה כהמשך לעברו הפלילי המכביד. יש בהחלט מקום לחשש מוחשי כי המשיב ינקוט באלימות משמעותית, אם יכנס לעימות אחר כלשהו, על רקע חריג או על רקע שאינו חריג. בשים לב למה שעשה המשיב בעבר, ובשים לב להתנהגותו האלימה בהווה, מדובר באדם מסוכן. ודוק, סכנה זו אינה סכנה קונקרטית כלפי המתלונן, אשר עמו לא היה המשיב בסכסוך מתמשך. המשיב נוח לכעוס ובכעסו הוא אלים. לפיכך, סכנת ההתלקחות של אלימות נכונה לגבי כל אדם אשר התנהגותו עלולה להכעיס את המשיב. משמע, עובדת היות המתלונן עצור או מאושפז, אינה משליכה באופן משמעותי על מסוכנות המשיב.

28. **סיכומו של דבר, התנהלות המשיב, בפרשה זו על רקע עברו, מלמדת לכאורה על מסוכנות גבוהה. לפיכך, על פני הדברים, התוצאה הנכונה היא הגנה על הציבור באמצעות מעצר מאחורי סורג ובריח. יחד עם זאת, אין לנעול הדלת בפני אפשרות חלופה.** שכן, ההרשעה האחרונה היא מלפני כעשור. אמנם המשיב היה במאסר כל התקופה, וממילא אין רבותא בהעדר עבירות חדשות. יחד עם זאת, נכון יהיה לבחון שמא עבר המשיב שינוי ממשי בתקופה זו, או שמא ישנן אינדיקציות טובות אחרות, שיובאו על ידי שירות המבחן. אינדיקציות, אשר תאפשרנה להעריך כי מסוכנות המשיב אינה כפי שהיא נראית כעת ממעשהו לכאורה ומעברו הפלילי.

29. לפיכך, על מנת לשקול אפשרות שחרור, ולו בדוחק, נכון יהיה לקבל תסקיר מעצר אשר יעריך את מסוכנותו הנוכחית של המשיב. זאת, בין השאר, על יסוד נתונים מבית האסורים, ככל שניתן יהיה לאסוף

אותם. אם תסקיר המעצר ילמד כי, למרות הרושם המתקבל מתיקנו, המסוכנות אינה גבוהה, ניתן יהיה לשקול חלופת מעצר. אולם, בכל מקרה, חלופה זו תכלול לכל הפחות מעצר בית מלא, בפיקוח מתמיד של ערבים, וזאת תחת מנוף כלכלי אשר יתבטא בהפקדה של ממש וערבויות מרתיעות.

התוצאה

30. הערר מתקבל. המשיב יעצר עד החלטה אחרת.

31. תסקיר מעצר יוגש לבית משפט השלום תוך 15 יום ולאחר מכן יתקיים דיון.

עותק ההחלטה יועבר לשירות המבחן.

ניתנה היום, ז' תמוז תשע"ו, 13 יולי 2016, בנוכחות המשיב,
ב"כ עו"ד גלבע, והתובע עו"ד בר יוסף.